

Budżety gospodarstw domowych w województwie wielkopolskim w 2021 r.

17.10.2022 r.

↑ 5,1%

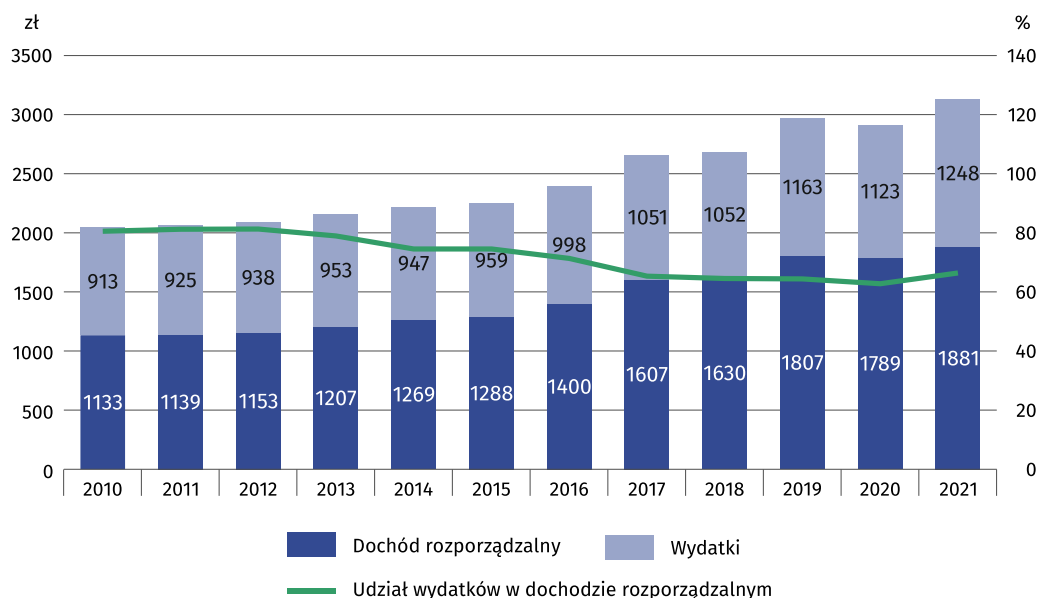
Wzrost przeciętnych miesięcznych dochodów na 1 osobę w gospodarstwach domowych w porównaniu z 2020 r.

W porównaniu z 2020 r. zwiększyły się zarówno dochody jak i wydatki gospodarstw domowych, przy czym tempo wzrostu wydatków było wyższe niż dochodów. Pandemia COVID-19¹ wpłynęła na sytuację materialną gospodarstw domowych, szczególnie na poziom i strukturę wydatków. Gospodarstwa najczęściej postrzegają swoją sytuację materialną jako przeciętną.

W 2021 r. w województwie wielkopolskim badaniem budżetów objęto 2435 gospodarstw domowych, co stanowiło 7,9% ogólnej liczby gospodarstw zbadanych w kraju. Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym wyniosła 2,56 (wobec 2,69 przed rokiem i 2,55 w kraju).

W porównaniu z poprzednim rokiem zwiększył się zarówno dochód rozporządzalny jak i wydatki na 1 osobę, przy czym większy wzrost dotyczył wydatków. Spowodowało to zmianę tendencji spadkowej udziału wydatków w dochodzie rozporządzalnym (w skali roku odnotowano wzrost o 3,6 p.proc.), a także spadku nadwyżki dochodu nad wydatkami.

Wykres 1. Przeciętne miesięczne dochody i wydatki² na 1 osobę w gospodarstwach domowych oraz udział wydatków w dochodzie rozporządzalnym

Zmianie uległa utrzymująca się od 2013 r. tendencja spadkowa udziału przeciętnych miesięcznych wydatków w dochodzie rozporządzalnym na 1 osobę; w stosunku do poprzedniego roku odnotowano wzrost o 3,6 p.proc.

¹ W 2021 r. w związku z trwającą od 2020 r. pandemią i wprowadzeniem różnego typu obostrzeń mających na celu redukcję transmisji koronawirusa poprzez ograniczenie kontaktów międzyludzkich, podtrzymana została zmiana dotychczasowego sposobu zbierania informacji od respondentów z wywiadu bezpośredniego na wywiad telefoniczny.

² Ze względu na wprowadzenie od 2013 r. nowej klasyfikacji spożycia indywidualnego według celu, opartej na zharmonizowanej klasyfikacji COICOP dla wszystkich badań Europejskiego Systemu Statystycznego, wyniki dla okresu 2010–2021 podano w warunkach porównywalnych i do pozycji „wydatki” w latach 2010–2012 doliczono pozycję „składki na ubezpieczenie na życie”.

Po raz pierwszy od 2012 r. odnotowano spadek nadwyżki przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę nad wydatkami (w 2021 r. wyniosła 632,48 zł, podczas gdy rok wcześniej było to 665,78 zł). Relacja wydatków do dochodu rozporządzalnego kształtowała się na poziomie 66,4%, przy średniej ogólnopolskiej 63,8% (przed rokiem 62,8% wobec 63,0%). W pozostałych województwach wielkość ta oscylowała między 53,2% w małopolskim a 80,8% w opolskim.

Dochody gospodarstw domowych

W 2021 r. przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny przypadający na 1 osobę w gospodarstwach domowych wyniósł 1880,91 zł. W porównaniu z 2020 r. odnotowano wzrost dochodu o 5,1%, podczas gdy rok wcześniej zaobserwowano spadek o 1,0%.

Do podstawowych części dochodu rozporządzalnego zaliczamy dochód z pracy najemnej, który w ciągu roku zwiększył się o 9,9% oraz ze świadczeń społecznych (wzrost o 6,8%), stanowiące odpowiednio 51,7% i 32,8% jego całkowitej kwoty (w kraju 53,0% i 31,5%). Mniejsze były udziały dochodu z pracy na własny rachunek oraz z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie, które wyniosły 9,1% i 4,4% (w kraju 10,0% i 3,3%); w przypadku obu tych kategorii odnotowano roczne spadki na poziomie odpowiednio 4,4% i 23,8%.

Największy udział w dochodzie rozporządzalnym gospodarstwa domowego mają dochody z pracy najemnej oraz ze świadczeń społecznych

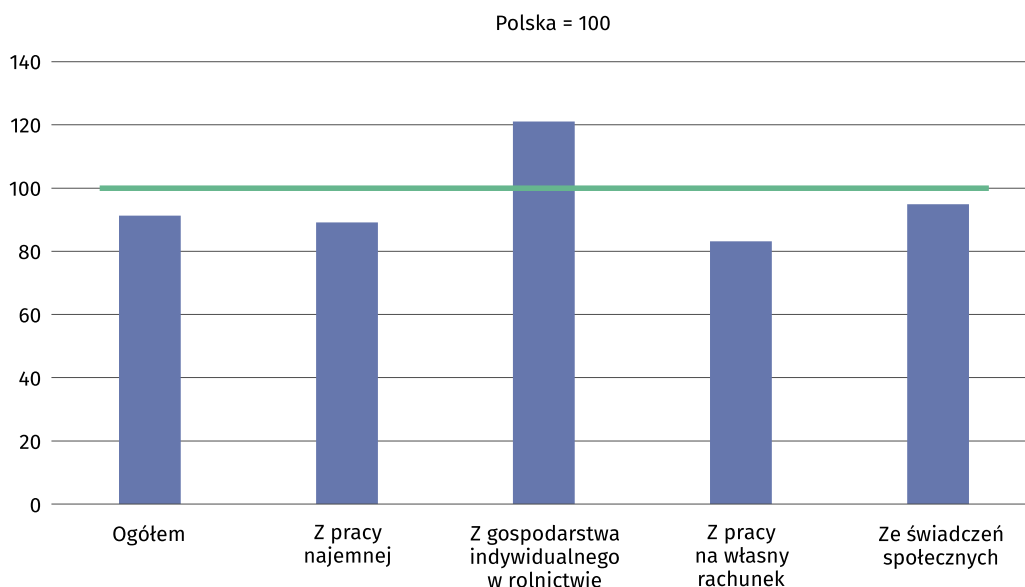
Tablica 1. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych

Wyszczególnienie	2020	2021	
		województwo wielkopolskie	Polska
	w złotych		
Dochód rozporządzalny	1789,13	1880,91	2061,93
w tym dochód do dyspozycji	1753,29	1843,33	2014,61
w tym:			
z pracy najemnej	885,39	973,23	1091,96
z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie	109,21 ^a	83,26 ^b	68,78 ^c
z pracy na własny rachunek	179,57	171,74	206,62
ze świadczeń społecznych	577,77	616,83	650,29
w tym ze świadczenia wychowawczego	119,17	112,33	116,38

a–c Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: a – 28,94%, b – 22,25%, c – 11,67%.

W porównaniu z 2020 r. udział w dochodzie rozporządzalnym dochodów z pracy najemnej zwiększył się o 2,2 p.proc., a ze świadczeń społecznych o 0,5 p.proc. Mniejszy był natomiast wkład dochodów z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie – o 1,7 p.proc. oraz z pracy na własny rachunek – o 0,9 p.proc. Świadczenie wychowawcze „Rodzina 500+”, będące częścią świadczeń społecznych, w 2021 r. stanowiło 6,0% dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych ogółem (wobec 6,7% w 2020 r.) i 12,5% w gospodarstwach otrzymujących to świadczenie (przy średniej ogólnopolskiej na poziomie 11,4%).

Wykres 2. Przeciętne miesięczne dochody na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2021 r.

Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny przypadający na 1 osobę w gospodarstwach domowych w wielkopolskim stanowił 91,2% średniej krajowej (w 2020 r. było to 93,2%). Wśród pozostałych województw wielkopolskie lokowało się pod tym względem na 12. miejscu, tj. podobnie przed rokiem. Dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie w wielkopolskim przekraczał o 21,1% poziom notowany w kraju (przed rokiem był o 71,8% wyższy niż przeciętnie w kraju).

Dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki (m.in. kwoty przekazane innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym, w tym dary; niektóre podatki, składki na ubezpieczenia społeczne płacone samodzielnie przez podatnika, odszkodowania za wyrządzone szkody) jest dochodem do dyspozycji, wydatkowanym na towary i usługi konsumpcyjne oraz przeznaczanym na przyrost oszczędności. W 2021 r. dochód do dyspozycji przypadający na 1 osobę w gospodarstwach domowych wyniósł 1843,33 zł, tj. o 5,1% więcej niż przed rokiem i był niższy niż przeciętnie w Polsce (o 8,5%), gdzie kształtował się na poziomie 2014,61 zł.

Wydatki gospodarstw domowych

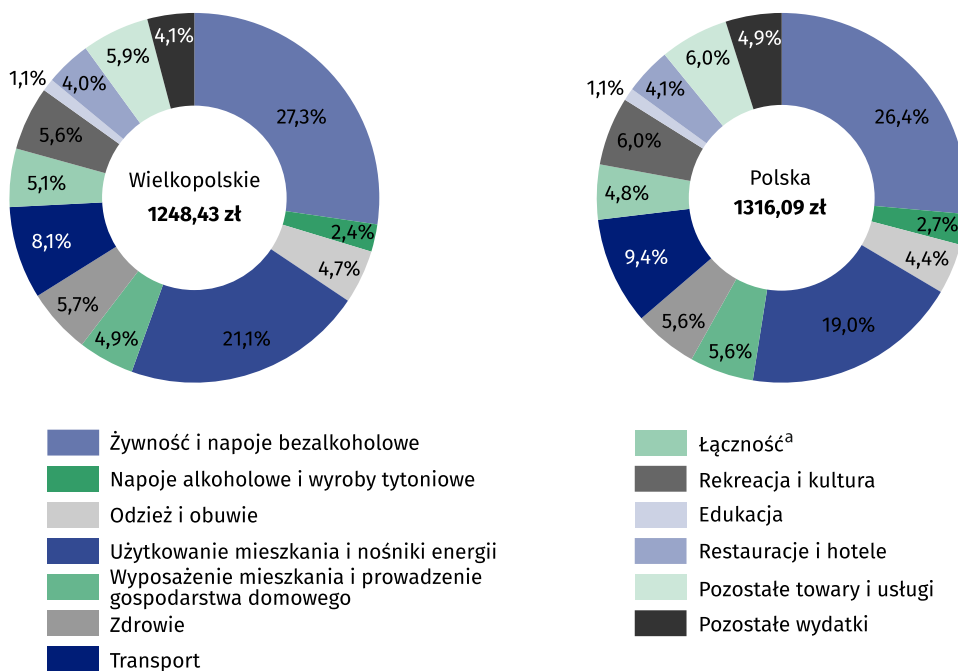
W 2021 r. przeciętne miesięczne wydatki gospodarstwa domowego na 1 osobę wyniosły 1248,43 zł i w ciągu roku zwiększył się o 11,1% (w kraju o 8,8%). Najwięcej wydatkowały gospodarstwa w dolnośląskim, gdzie kwota przeciętnych wydatków na 1 osobę była o 244,50 zł (o 18,6%) wyższa niż średnio w Polsce. Pod tym względem wielkopolskie, gdzie wydatki stanowiły 94,9% wielkości krajowej, znalazło się na 10. miejscu, tj. o jedną pozycję wyżej niż przed rokiem.

W skali roku odnotowano wzrost wydatków na podstawowe grupy towarów i usług konsumpcyjnych. Wiązało się to m.in. z luzowaniem ograniczeń związanych z pandemią COVID-19, a także ze stopniowym powrotem do poziomu wydatków sprzed pandemii. Największy wzrost dotyczył wydatków na: edukację (o 48,8%), transport (o 21,5%), zakup odzieży i obuwia (o 20,3%), zdrowie (o 19,9%) oraz rekreację i kulturę (o 17,3%). Zwiększyły się również wydatki na: restauracje i hotele (12,4%), użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii (o 12,1%), pozostałe wydatki na towary i usługi (o 11,6%), a także łączność, obejmująca m.in. wydatki na dostęp do Internetu, sprzęt oraz usługi telefonii stacjonarnej i komórkowej (o 8,6%). Najmniejszy wzrost dotyczył wydatków na napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe – o 6,7%, żywność i napoje bezalkoholowe – o 6,3% oraz wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego – o 6,2%.

Przeciętne wydatki gospodarstw domowych w wielkopolskim stanowiły 94,9% wielkości krajowej

Największy wzrost dotyczył wydatków na: edukację, transport, odzież i obuwie, zdrowie oraz rekreację i kulturę

Wykres 3. Struktura przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2021 r.

Ponad połowę całkowitej kwoty wydatków gospodarstw domowych stanowiły wydatki na zakup żywności i napojów bezalkoholowych oraz na mieszkanie (jego użytkowanie i nośniki energii, a także wyposażenie i prowadzenie gospodarstwa domowego)

a łącznie z wydatkami za usługi internetowe.

W 2021 r., podobnie jak w latach poprzednich, największy udział w wydatkach miały żywność i napoje bezalkoholowe – 27,3%, tj. o 1,2 p.proc. mniej niż przed rokiem. W skali roku był to największy spadek w strukturze wydatków ogółem. Warto zauważyć, że omawiana grupa w 2020 r. zanotowała największy wzrost udziału w porównaniu z rokiem 2019 (o 3,0 p.proc.), co było spowodowane m.in. wprowadzeniem restrykcji zapobiegających rozszerzaniu się pandemii COVID-19, obejmujących zmiany w funkcjonowaniu lokali gastronomicznych. Znaczący udział zajmowały również wydatki na użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii (21,1%, wzrost w stosunku do 2020 r. o 0,2 p.proc.). Wydatki na transport stanowiły 8,1% ich ogólnej wielkości, tj. o 0,7 p.proc. więcej niż przed rokiem (jest to największy wzrost udziału spośród wszystkich grup). Mniejszy był udział pozostałych wydatków na towary i usługi (5,9%; podobnie jak przed rokiem), a także na zdrowie (5,7%; wzrost o 0,4 p.proc.), rekreację i kulturę (5,6%; wzrost o 0,3 p.proc.) oraz łączność (5,1%; spadek o 0,1 p.proc.).

Spożycie artykułów żywnościowych

Na wielkość spożycia podstawowych artykułów żywnościowych w 2021 r. wpłynęło stopniowe luzowanie obostrzeń związanych z pandemią COVID-19 (m.in. umożliwiające funkcjonowanie lokali gastronomicznych), a także wzrost cen żywności.

W stosunku do 2020 r. zwiększyła się konsumpcja na 1 osobę m.in.: owoców (o 11,3%), ryb i owoców morza (o 7,4%), jogurtów (o 6,7%), soków owocowych i warzywnych (o 5,4%), serów i twarogów (o 5,4%), kawy, herbaty i kakao (o 4,0%) oraz jaj (o 2,8%). Zmniejszyło się natomiast spożycie m.in.: cukru (o 8,9%), oleju i tłuszczu (o 4,5%), ziemniaków (o 3,7%), wody mineralnej lub źródlanej (o 2,8%), masła (o 2,5%) oraz pieczywa i produktów zbożowych (o 2,3%).

Wzrosło spożycie niektórych artykułów żywnościowych, m.in.: owoców, ryb i owoców morza, jogurtów, soków owocowych i warzywnych oraz serów i twarogów. Zmniejszyło się m.in. spożycie: cukru, oleju i tłuszczu, ziemniaków, wody mineralnej i źródlanej oraz masła

W skali kraju wielkopolskie było województwem o najniższym poziomie miesięcznego spożycia na 1 osobę: płatków śniadaniowych (0,14 kg wobec 0,19 kg w pomorskim), marchwi (0,35 kg wobec 0,51 kg w lubelskim) oraz wody mineralnej i źródlanej (4,86 l wobec 7,03 l w opolskim). Stosunkowo niskie były też wskaźniki dotyczące konsumpcji: pozostałych wyrobów piekarskich (0,97 kg na 1 osobę wobec 0,93 kg w małopolskim i 1,20 kg w kujawsko-pomorskim), buraków (0,11 kg wobec 0,08 kg w kujawsko-pomorskim i 0,25 kg w lubelskim) oraz jaj (9,66 szt. wobec 9,58 szt. w warmińsko-mazurskim, 9,61 szt. w kujawsko-pomorskim i 12,47 szt. w świętokrzyskim). Jednocześnie notowano największe spożycie na 1 osobę warzyw i grzybów mrożonych (0,22 kg wobec 0,13 kg w świętokrzyskim), a także tłuszczów zwierzęcych (0,44 kg wobec 0,46 kg w śląskim i 0,30 kg w podlaskim), w tym masła (0,39 kg wobec 0,40 kg w śląskim i 0,20 kg w podlaskim).

Tablica 2. Przeciętne miesięczne spożycie wybranych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych

Wyszczególnienie	2020	2021	
		województwo wielkopolskie	Polska
Pieczywo i produkty zbożowe w kg	5,28	5,16	5,17
w tym pieczywo ^a	2,93	2,87	2,67
Mięso w kg	4,77	4,84	4,97
w tym wędliny i inne przetwory mięsne ^b w kg	1,87	1,86	1,91
Ryby i owoce morza ^c w kg	0,27	0,29	0,28
Mleko ^d w l	2,80	2,77	2,90
Jogurty w kg	0,60	0,64	0,58
Sery i twarogi ^e w kg	0,93	0,98	0,97
Jaja w szt.	9,40	9,66	10,80
Oleje i tłuszcze w kg	1,12	1,07	1,02
w tym masło	0,40	0,39	0,32
Owoce w kg	3,53	3,93	3,95
Warzywa w kg	7,03	7,07	7,43
w tym ziemniaki	2,43	2,34	2,47
Cukier w kg	0,79	0,72	0,75
Kawa, herbata i kakao w kg	0,25	0,26	0,25
Wody mineralne i źródlane w l	5,00	4,86	5,93
Soki owocowe i warzywne w l	1,11	1,17	1,14

Spożycie masła na 1 osobę w wielkopolskim przewyższało średnią krajową o ponad jedną piątą, natomiast spożycie wody mineralnej i źródlanej było tu o blisko jedną piątą mniejsze niż przeciętnie w Polsce

a Bez pieczywa chrupkiego, tostowego i cukierniczego. b Łącznie z wyrobami garmażeryjnymi, bez przetworów podrobowych. c Bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i stódkowodnych, wyrobów garmażeryjnych i panierowanych, bez konserw rybnych. d Bez zagęszczonego i w proszku. e Bez stódkich serków.

Wyposażenie w przedmioty trwałego użytkowania

Z każdym rokiem zmienia się stan wyposażenia gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania. W 2021 r. zdecydowana większość gospodarstw była wyposażona w telefony komórkowe, odbiorniki telewizyjne i pralki automatyczne. Ponad 80% gospodarstw posiadało urządzenia z dostępem do Internetu oraz smartfony, a ponad trzy czwarte – komputery osobiste i samochody osobowe.

Tablica 3. Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania^a

Wyszczególnienie	2020	2021	
		województwo wielkopolskie	Polska
	w % ogółu gospodarstw		
Pralka automatyczna	97,1	95,6	94,7
Zmywarka do naczyń	46,5	52,4	47,6
Kuchenka elektryczna z płytą ceramiczną, indukcyjną	13,9	17,2	17,1
Kuchenka mikrofalowa	69,6	70,4	63,8
Samochód osobowy	74,4	75,3	72,3
Rower (bez dziecięcego)	70,9	72,1	62,0
Telefon stacjonarny	11,1	7,3	12,0
Telefon komórkowy	99,0	98,6	98,6
Smartfon	74,9	81,9	80,7
Sprzęt do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku ^b	62,3	72,1	59,8
Odbiornik telewizyjny	97,6	97,3	95,9
Urządzenie do odbioru TV satelitarnej lub kablowej	71,4	72,7	63,1
Komputer osobisty	76,4	75,3	75,4
Laptop, tablet	69,6	70,7	66,5
Urządzenie z dostępem do Internetu ^c	82,4	84,5	86,1
Drukarka	37,7	38,1	37,7
Drukarka wielofunkcyjna	29,3	28,8	27,5

a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów. b Obejmuje: radio, radiomagnetofon, radio z odtwarzaczem płyt kompaktowych lub radiomagnetofon z odtwarzaczem płyt kompaktowych, wieżę. c Komputery, laptopy, tablety, telewizory, smartfony, inne posiadające dostęp do Internetu.

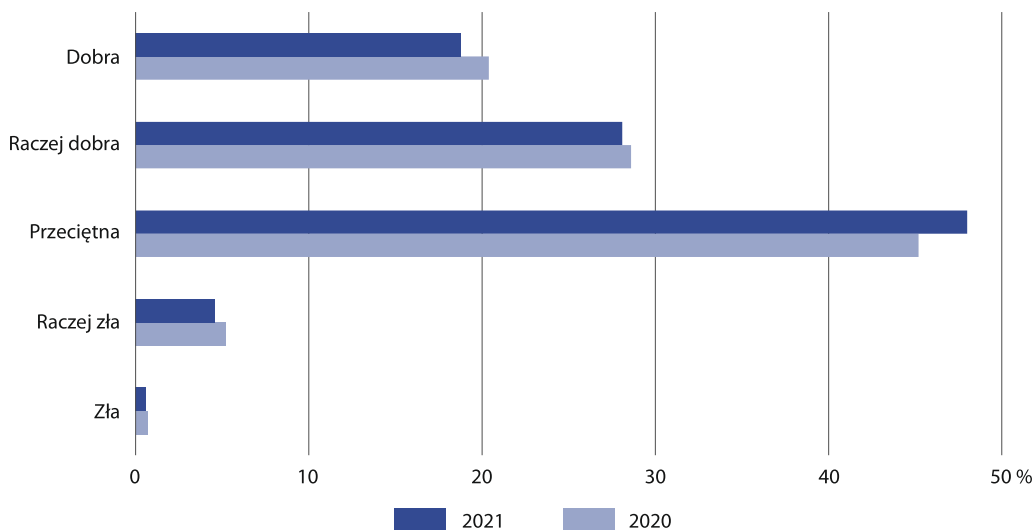
W skali roku najbardziej wzrósł odsetek gospodarstw domowych posiadających: sprzęt do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku (o 9,8 p.proc.), smartfon (o 7,0 p.proc.), zmywarkę do naczyń (o 5,9 p.proc.), kuchenkę elektryczną z płytą ceramiczną, indukcyjną (o 3,3 p.proc.) oraz urządzenie z dostępem do Internetu (o 2,1 p.proc.). W porównaniu z 2020 r. najbardziej zmniejszył się natomiast udział gospodarstw posiadających: telefon stacjonarny – o 3,8 p.proc., pralkę automatyczną – o 1,5 p.proc. oraz komputer osobisty – o 1,1 p.proc.

W stosunku do średniej krajowej, w wielkopolskim odnotowano większy odsetek gospodarstw domowych posiadających m.in.: sprzęt do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku (o 12,3 p.proc.), rower, bez dziecięcego (o 10,1 p.proc.), urządzenie do odbioru TV satelitarnej lub kablowej (o 9,6 p.proc.) oraz kuchenkę mikrofalową (o 6,6 p.proc.). W zestawieniu z innymi województwami wielkopolskie wyróżniło się udziałem gospodarstw posiadających: laptop, tablet (70,7%, wyższy odsetek zanotowano tylko w opolskim – 71,9%), urządzenie do odbioru TV satelitarnej lub kablowej (72,7%, wyższy udział zaobserwowano tylko w pomorskim – 81,8% oraz łódzkim – 73,3%) oraz sprzęt do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku (72,1%, tj. mniej niż w dwóch województwach: podkarpackim – 80,6% i zachodniopomorskim – 73,3%).

Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych

W 2021 r. blisko połowa gospodarstw domowych oceniała swoją sytuację materialną jako przeciętną (48,0%, wzrost w porównaniu z 2020 r. o 2,8 p.proc.). W kraju udział takich gospodarstw był niższy i wyniósł 41,8% (spadek o 0,8 p.proc.). W ciągu roku odsetek określających sytuację swego gospodarstwa pozytywnie (jako dobrą lub raczej dobrą) zmniejszył się o 2,1 p.proc. i wyniósł 46,9% (przy wzroście w kraju o 1,5 p.proc. do 53,1%). Swoją sytuację materialną jako dobrą oceniło 18,8% gospodarstw domowych, tj. o 1,6 p.proc. mniej niż przed rokiem (w kraju 25,9%, wzrost o 0,7 p.proc.), natomiast raczej dobrą – 28,1%, przy spadku o 0,5 p.proc. (w kraju 27,1%, wzrost o 0,7 p.proc.). Mniejszy był natomiast udział gospodarstw postrzegających swoją sytuację materialną raczej złą albo złą (o 0,8 p.proc. do 5,1%; w kraju o 0,7 p.proc. do 5,1%).

Wykres 4. Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych

W skali roku najbardziej wzrósł odsetek gospodarstw domowych wyposażonych m.in. w sprzęt do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku, smartfon, zmywarkę do naczyń, kuchenkę elektryczną z płytą ceramiczną, indukcyjną oraz urządzenie z dostępem do Internetu

W porównaniu z 2020 r. zwiększył się odsetek gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację materialną jako przeciętną, natomiast zmniejszył się udział gospodarstw oceniających ją zarówno jako dobrą lub raczej dobrą oraz złą i raczej złą

W przypadku cytowania danych Głównego Urzędu Statystycznego prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło: dane GUS”, a w przypadku publikowania obliczeń dokonanych na danych opublikowanych przez GUS prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS”.

Opracowanie merytoryczne:

Urząd Statystyczny w Poznaniu

Dyrektor Jacek Kowalewski

Tel.: 61 2798 266

Współpraca z Mediami:

Arleta Olbrot

Wielkopolski Ośrodek Badań Regionalnych

Tel.: 61 2798 345

e-mail: a.olbrot@stat.gov.pl

Rozpowszechnianie:

Wielkopolski Ośrodek Badań Regionalnych

Wojewódzkie Informatorium Statystyczne

Tel.: 61 2798 320, 61 2798 323

poznan.stat.gov.pl

[@Poznan_STAT](https://twitter.com/Poznan_STAT)

[@UrządStatystycznywPoznaniu](https://www.facebook.com/UrządStatystycznywPoznaniu)

Powiązane opracowania

[Budżety gospodarstw domowych w 2021 r.](#)

[Zasięg ubóstwa ekonomicznego w Polsce w 2021 r.](#)

Temat dostępny w bazach danych

[Bank Danych lokalnych – Ludność – gospodarstwa domowe](#)

[Dziedzinowe Bazy Wiedzy – Warunki Życia Ludności –Badanie BGD – warunki materialne ludności według województw](#)

[Dziedzinowe Bazy Wiedzy – Warunki Życia Ludności – Ubóstwo według województw](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Budżet gospodarstwa domowego](#)

[Dochód do dyspozycji](#)

[Dochód rozporządzalny gospodarstwa domowego](#)

[Gospodarstwo domowe](#)

[Spożycie artykułów żywnościowych w gospodarstwie domowym](#)

[Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych](#)

[Wydatki gospodarstwa domowego](#)

[Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne](#)

[Wyposażenie gospodarstw domowych](#)

[Wskaźnik zasięgu ubóstwa relatywnego \(stopa ubóstwa relatywnego\)](#)

[Wskaźnik zasięgu ubóstwa skrajnego \(stopa ubóstwa skrajnego\)](#)

[Wskaźnik zasięgu ubóstwa ustawowego \(stopa ubóstwa ustawowego\)](#)